

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ..... 8 korona
Félévre ..... 4 „
Negyedévre ..... 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

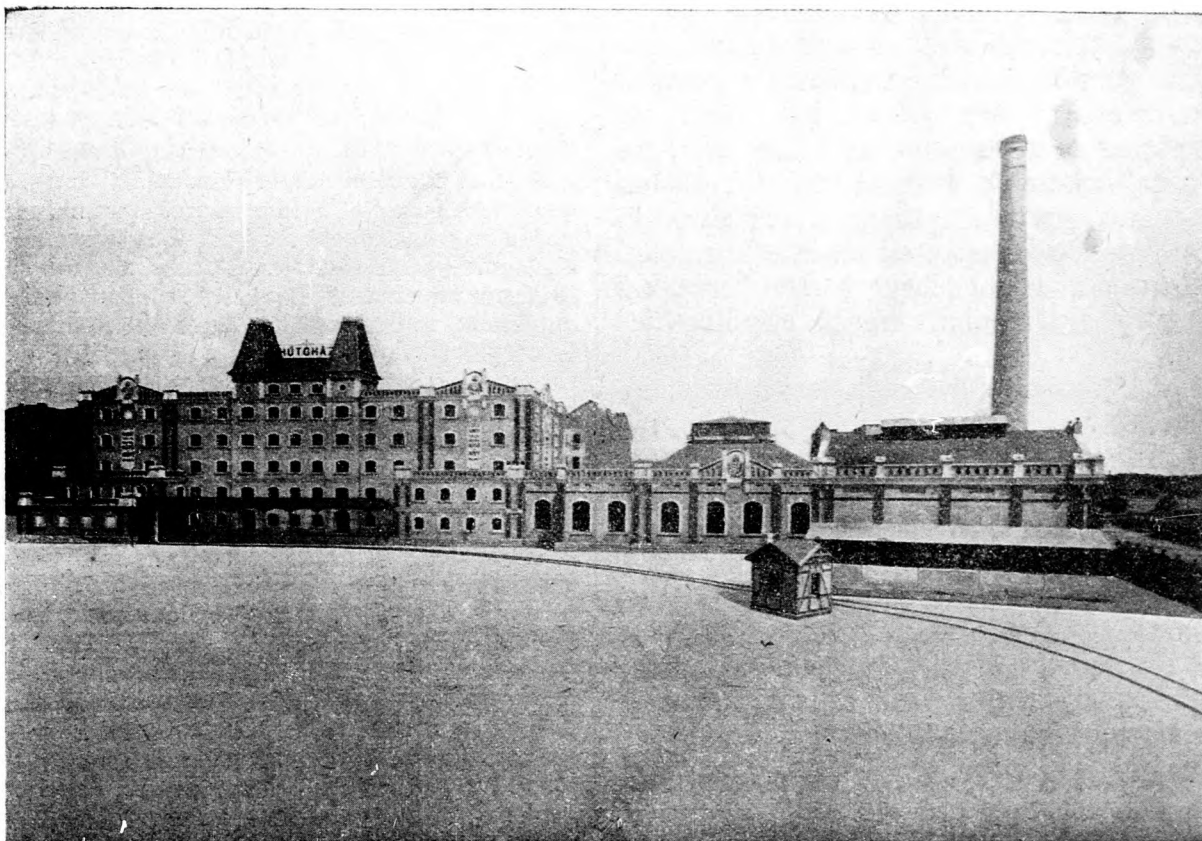
Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

A budapesti nagy hűtőház.

Lapunk más helyén megírtuk, hogy a Magyar Élelmiszer-szállító R.-T. milyen hatalmas intézménnyel gazdagította az ország szívét, Budapestet. Ez az intézmény nagy mértékben hozzá fog járulni ahhoz, hogy a ma-

gyar nyersterményeket minél nagyobb tömegekben vihessük ki a külföldre s e révén beszivárgó összegek a magyar gazdák zsebébe folynak. Címképünkön bemutatjuk az első magyar hűtőház épületeit.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenhiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

gazdáinak és munkásainak adassanak bérbe. Mindezen munkák végzése közben nagy eredményeket ért el az önszegély elvén alapuló gazdasági szövetkezetek fejlesztése és támogatása terén is. Több mint 2000 hitelszövetkezet működik ma a falvakban, mely szövetkezetek takarékbetéteinek összege felülhaladja az 50.000,000 koronát. Támogatta a magyar gazdaszövetséget a fogyasztási szövetkezetek szervezésében mindenütt, ahol a viszonyok indokoltak. E szövetkezetek száma ma 800.

Az ő támogatásával létesült 38 szövetkezeti gabonarakktár az országban 156 községre kiterjedő hatáskörrel. Közreműködött abban az irányban is, hogy a Balaton fejlesztése érdekében a zalai part vasutat kapjon. Politikája egyik irányelvének megfelelően, Darányi szoros összeköttetést tart fenn az országos gazdasági szaktületekkel. Kormányzása elejétől kezdve máig különös figyelemmel volt az egyesületi élet élénkítésére és fejlesztésére s az egyesületeket közérdekű céljaik munkálásában mindig hathatósan támogatta. Kormányzása alatt megsokszorozódott a falusi gazdakörök száma és új életre keltek a vármegyék gazdasági egyesületei.

Darányi földművelésügyi miniszter 10 évi üdvös munkálkodásának eredményeit a fentiekben csak röviden, dióhéjban vázoltuk. Ő valóban az a kormányférfiu, aki a hatalom polcán is minden ténykedésében szem előtt tartotta az áldott emlékü gazdavezér, néhai *Károlyi* Sándor gróf tantételét, hogy: *„Egy mindnyájáért s mindnyája egyért”*. Ez Darányi Ignác földművelésügyi miniszter nagy sikereinek a titka és az a meleg szeretet, amellyel a magyar földművelő nép sorsa iránt viseltetik.

Az ország dolga.

A házszabálymódosítással ezen a héten végezett az ország törvényalkotó testülete. A balpárt kisded csapata nem bírta megakadályozni a házszabálymódosítás keresztülvitelét, sőt az a kudarc is érte őket, hogy a nemzetiségiek is faképnél hagyták őket.

Pénteken a képviselőház ülészakát berekesztő királyi kéziratot olvasták fel s a Ház húsvéti szünideje kezdetét vette; a szünidő közbeesvén, a Ház április 29-ikéig nem fog ülést tartani.

Az ország dolgaihoz tartozik az a jelentős ünnepség is, melylyel Darányi földművelésügyi minisztert ünnepli az egész ország abból az alkalomból, hogy kerek tíz esztendeig kormányozta az ország földművelésügyét.

Pénteken délután öt órakor az összes magyar gazdasági társadalmi szervezetek kiküldöttei, élükön gróf *Desseffy* Aurél főrendiházi elnökkel és az Országos Gazdasági Egyesület vezérével, megjelentek Darányi miniszter előtt s kifejezték ez ünnepi alkalomból előtte a magyar gazdasági társadalom osztatlan tiszteletét, elismerését és szeretetét azért a kitartó önzetlen munkálkodásáért, amelyet tíz esztendő alatt kifejtett a magyar mezőgazdaság boldogulása és előbbreviteleért.

Vezetőhelyen méltatjuk mi is Darányi földművelésügyi miniszter tízéves fáradozása nyomán elért eredményeket.

A multkoriban már megemlékeztünk az országgyűlési balpárt Debrecenben elszenvedett kudarcáról. Most szintén számot adunk arról, hogy a balpárt ősz vezérének, a kilencvenéves Szappanos Istvánnak híros városában, Kecskeméten a választópolgárság bizalmatlanságot szavazott, amiért elhagyta az országos függetlenségi pártot. A kecskeméti választók népgyűlése táviratilag üdvözölte Kossuth minisztert.

A gabonaértékesítés és a gazdák.

Mult szombaton, f. hó 4-én igen érdekes és fontos ülést tartottak a gazdák az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székházában a *Köztelek*-en. Németországból, az ott székelő nemzetközi gabonaárnyom ellenőrző bizottság elnökségének tagjai Ruhland Gusztáv dr. egyetemi tanár, Dade Henrik tanár és Kiessenwetter ügyvezető jöttek Magyarországra, hogy a magyar gazdákkal eszmecsere folytassanak arról, miképpen lehetne a gabona áralakulásáról, a gabonaárakról gyorsan és pontosan értesíteni az összes gazdaközöniséget. Ismeretes, hogy a gabonakereskedelem irányítása idáig teljesen a kereskedők kezében van, ők irányítják meglehetősen tetszésük szerint a gabonaárakat és a gazda nem mondhatja azt, hogy annyiért nem adhatom termésemet, mert semmi jövedelmem sincs mellette, úgy kell piacra dobni az árat, a mint azt a gabonaértékesítési főbb időszakban a kereskedők előre megszabták áralakítási befolyással.

Ha a gazdasági társadalom folyton értesül a világpiac eshetőségeiről, pontos értesítést kap legalább minden másodnapon a gabonaárakról, abba a

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK • MAGYAROK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

helyzetbe kerül, hogy számolhat a viszonyokkal és piacra viheti gabonáját, ha neki megfelelőek az árak vagy pedig vár az eladással. Természetesen veszélyes dolog a spekuláció. Az visszafelé is sülni el, éppen ezért arany szabály, hogy a spekulációnak a kapzsiságtól mentnek kell maradnia, nem szabad a minél nagyobb árakra törekedni, mert aki soha sincsen megelégedve az árakkal, az mindig veszteséggel lesz kénytelen készletén túladni. Így jártak az idén azok, akik a decemberi elég magas árakkal sem voltak megelégedve. Most, mivel pénzre van szükség, alacsonyabb áron is kénytelenek eladni gabonájukat.

Ruhland tanár ismertette a német gazdaszövetség tevékenységét a gabonaértékesítés terén, Dade tanár a termésbecslést, Rubinek Gyula, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója pedig hazai viszonyainkról tájékoztatta az értekezletet. Megjelent az értekezleten Darányi Ignác földművelésügyi miniszter is, Ottlik Iván földm. államtitkár, Desseffy Aurél gr. az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, Zselénski Róbert gróf alelnök és még sokan mások.

A negyvennyolcas honvédekért.

Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mult szombati ülésén válaszolt Rátkay László országgyűlési képviselőnek az öreg honvédek állami ellátása dolgában előterjesztett interpellációjára. A miniszterelnök mindenekelőtt azzal az észrevétellel foglalkozott, hogy Széll Kálmán volt miniszterelnök-belügyminiszter rendelete értelmében senki sem igazolhatja immár magát negyvennyolcas honvéddul, aki ezt hatvan év alatt meg nem cselekedte.

Ez az állítás tévedés, mert éppen a Széll-féle rendelet bizottságot szervezett, amely a jelentkezők igazolásában ma is eljár. Az öreg honvédek ellátását ugyancsak ez a rendelet megjavította, mindazonáltal már nem felel meg a mai viszonyoknak. Éppen ezért a miniszterelnök előterjesztést tett a minisztertanácsnak arról, hogy ez évi május elsejétől fogva emelje föl a nyugdíjak összegét. A minisztertanács ezt el is határozta.

E szerint május elsejétől a közvitéz 120 (eddig 70), a tizedes 144, az őrmester 216 korona évi nyugdíjat kap; a tisztek nyugdíja pedig általában tizenöt százalékkal emelkedik. Aki valamely vitézi tettet igazol, kétszeres nyugdíjat kap. Az özvegyi ellátást is javítja a kormány. Az altisztek s honvédek özvegyei most elhalt férjük nyugdíjának egész összegét, a tisztek özvegyei a felét

kapják. A jövőben a honvédek s altisztek özvegyei a fölemelt egész összeget, a tiszti özvegyek pedig elhalt férjük nyugdíjának nem 50, hanem 75 százalékát kapják.

A kormány nem térhet el attól az alapelvtől, hogy csak az az özvegy kaphat nyugdíjat, aki az 1849. év végéig már felesége volt valamely honvéddnek. A többiek-ről is történik azonban gondoskodás, mert a honvédségítő-alap erre módot nyújt. A képviselőház élénk helyesléssel tudomásul vette a miniszterelnök kijelentéseit. Rátkay László is megnyugodott bennük, ámbár fönntartotta magának azt a jogot, hogy az öreg honvédek dolgának végleges rendezéséről indítvány alakjában törvényjavaslatot terjeszthessen a Ház elé.

Mi hír a külföldön?

A szerb szkupstinából.

A szkupstina mult heti ülésén a kormány javaslatára sürgőseknek mondták ki az áprilisi költségvetési provizóriumra és az 1908. évi költségvetésekre vonatkozó javaslatokat. Ezután fölolvasták a Magyarország-Ausztriával kötött kereskedelmi szerződésről szóló bizottsági jelentést. A bizottság túlnyomó többsége azt javasolja, hogy ezt a Szerbiára nézve hasznos javaslatot fogadják el, míg a két ujradiálisból álló kisebbség a szerződés elvetése mellett foglal állást. Ezután a kormány javaslatára a bizottsági jelentés tárgyalását is sürgősnek mondták ki. A jövő ülés napirendjének megállapításánál Sztójkovits alelnök azt javasolja, hogy a napirend első pontja a költségvetési javaslat, a második pont pedig a Magyarország-Ausztriával kötött kereskedelmi szerződés legyen. Ezzel szemben az ujradiálisok azt javasolják, hogy első helyen a kereskedelmi szerződés álljon. Két órai élénk vita után névszerinti szavazásban 76 szavazattal 38 ellenében elfogadták Sztójkovits napirendjét.

A francia püspökök kinevezése.

A pápa a francia püspökök kinevezése körül a jövőben követendő eljárást a következőképpen szabályozta: Minden püspök évenként, akár van megüresedett egyházmegye, akár nem, három pap nevét terjeszti elő, akiket a püspöki méltóságra alkalmas jelölteknek tekint. Ezeket azután nyolc biborosból alakult bizottság elé terjesztik, amely a jelöltek személyére és érdemeire nézve megszerzi a szükséges információt. A pápa azután a francia episzkopátus újabb megkérdezése nélkül e jegyzékek alapján fogja a kinevezéseket megtenni és e tekintetben fönntartja magának a jogot, hogy esetleg a jegyzékben nem említett papot is kinevezhessen.

A macedóniai kérdés.

A macedóniai bonyodalom áll még mindig a külpolitika előterében. A kérdés újabb időkben túlságosan is izgatja a kedélyeket s így a fantázia révén sok valószínűtlen híresztelés is napvilágot lát. Ezek közé soroz-

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. ·· Egetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ·· Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

hatjuk a párisi „Echo de Paris“ alábbi értesülését is, melyet állítólag egy előkelő diplomatától kapott. E diplomata nyilatkozatai szerint tehát Franciaország, Anglia és Olaszország hajlandók kedvezően fogadni a Macedóniára vonatkozó oroszországi javaslatokat. Különösen Olaszország örömmel fogadja a javaslatokat, mert a velencei találkozó Olaszországra nézve nagy eséllyel végződött. Kiderült ugyanis, hogy Németország mindenekelőtt Magyarország-Ausztria felé hajlik és nem szándékozik Olaszországnak a Balkánra vonatkozó törekvéseit támogatni. Németország abban reménykedik, hogy az orosz javaslatot nem fogják elfogadni és erre az esetre új javaslatokat tart készen. Ezeket a javaslatokat tárgyalták Bülow herceg és Aehrenthal báró legutóbbi találkozásuk alkalmával. Bizonyos, hogy Törökországnak már tudomása van e javaslatokról, mert Marsal báró konstantinápolyi német nagykövetségénél közölte már e javaslatokat a portáival.

A szociáldemokrata-párt beszámolója.

A magyarországi szociáldemokrata-párt kiadta egy évi működéséről szóló jelentését. A beszámoló széleskörű tevékenységéről s a pártnak nagyarányú fejlődéséről tanúskodik. Gyűlések, agitáció, szervezkedés és újra szervezkedés, mind ennek eredménye és sikere, továbbá pártlapok és röpiratok kiadása s bevételek és kiadások kimutatása: ebből áll a jelentés.

A politikai mozgalom rovatában számot ad a párt a jelenlegi kormány és koalíció ellen irányított agitáció minden egyes mozzanatáról. A választói jog, házaszálymódosítás, az alkotmánybiztosítékok, kiegyezés, kvóta, nemzeti bank, adóreform, „reakció a népoktatás terén“, továbbá az „alamizsnatörvény“, a „derestörvény“, a „bilincstörvény“: ezek szerepelnek a politikai mozgalom sorozatában. Elszámol továbbá a szocialista-párt a lakás- és élelmiszeruzsora, az „újjászervezetek“, a „nemzeti szocialisták“, a keresztény szocialista mozgalom dolgairól — mind ezt azonban nem tárgyilagosan, hanem a szokásos éles kirohanások nyelvén.

A jelentés azután áttér a párt megerősítését és szervezését illető munkának ismertetésére. Elszámol a pártiskola működéséről, továbbá a pártszervezetek keretében házi agitációról s a vidéki titkárságok tevékenységéről. Bemutatja a vidéki párttitkárságok és nagyobb pártszervezetek jelentését is. Bő teret ad a nem magyarajkú szocialisták szervező-bizottságai jelentéseinek is, amelyekből kitűnik, mennyire fejlődnek a németajkú, tótajkú, a szerbajkú és a románajkú szervezetek is.

Ezenkívül a párt könyvkiadó-vállalata is gyarapszik. Számot ad azután a jelentés a nőmunkásmozgalomról, az ifjúmunkások mozgalmáról, szövetkezeti mozgalomról, a földmunkások mozgalmáról, a szakszervezeti mozgalomról és a pártnak nemzetközi vonatkozásairól. Terjedelmes tért foglal el a jelentésben a büntetések és üldözések rovata, amelyben az izgatás folytán indított perekről és bírósági eljárásokról számol el, szinte parádés büszkélkedéssel.

A pénztári kimutatások mutatják legjobban a szociáldemokrata-pártnak erős fejlődését, ami bizonyára nem volna lehetséges, ha Magyarországon valóban olyan sötétek volnának az állapotok, minőknek a szociáldemokrata-párt agitációja fősti. A párt összes bevételei kerek számban ötszáznegyvenezer koronára, kiadásai valamivel többre: ötszáznegyvenötezer koronára rugtak a jelentés évében.

A szocialisták pártjának fenti röviden ismertetett jelentéséből le kell szögeznünk azt, hogy hiányzik belőle

teljesen a nemzeti alap, nincs egyetlen sora arra, hogy a nemzeti kormányzás rövid két éve alatt mennyi minden történt a kormányzás és törvényalkotás terén, dacára a nemzetiségi párt és a magát hazátlannak valló szociáldemokrata-párt féktelen agitációjának.

Ezeréves faji gyarlóságunk.

Most, midőn édes hazánkban a nemzetiségek feszülődnek, kapálódznak és toporzékolnak, sajátos gyarlóságunk és önhibánk őszinte beismerése, már csak okulás szempontjából is, jó és hasznos.

Makacs büszkeséggel párosult szívótság, fajszeretet és vitézség — hála legyen az egek Urának — az volt bennünk mindig bőven, különben az évszázadok ádáz fergetege talán már régen elsöpört volna bennünket, hogy még hírmondó sem akadt volna közülünk.

De idegen nemzetiségű elemeket jóakaró szeretettel önmagunkba olvasztani és felszívni, azt nem tudtuk soha s ma sem értjük azt.

Akik ezen idegen elemek közül hazánkban megmagyarosodtak, azokat nem mi magyarosítottuk meg. Azok csak éppen csupa véletlenből lettek magyarrá, mint önmagam is, kinek ősei valahol a stíriai hegyek között használták a svábság zengzetes nyelvét.

A Felvidéken, Sáros vármegyében a héthársi járásban, II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelmünk egykori dominiumában vannak egész községek, melyekeltótosodtak s ma tótok. Ugyan hazafias tótok, de mégis csak tótok.

Az arcvonás az magyar, fekete hajattal, csontos arcéllal és kampós sasorral. Nevök: Vitéz, Barna, Kanalas, Ordas és Jávor.

De ha beszélni kívánunk velők, nem értjük meg őket és ők nem értenek meg minket. Sírhatni lehetne az ilyen bús magyarokon!

A bihari, délvidéki és erdélyi állapotokról, ahol egész járasok elrománosodtak, nem is beszélek.

Önkénytelenül is azt kérdezzük, hogy ugyan miért nem tudunk a magyarságba olvadni? Kedves horvát testvéreink azok jobban értik ezen mesterséget!

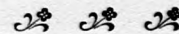
A Szerémségben, ezen ősi magyar vármegyében, melynek rögeiben oly sok délceg magyar vitéz csontja porladoz s melyet 1867-ben oly nagylelkűen és balgán horvát testvéreinknek odaajándékoztunk, bezzeg ők ma már egész magyar községeket elhorvátosítottak!

Ők nem nagylelkűek. Ők a magyar iskolát egyszerűen bezárják s azt mondják: „tanulj meg horvátul, különben mehetsz“.

Mi, jámbor magyarok, azért nem tudjuk magunkba olvasztani a nemzetiségeket és megmagyarosítani, mert „göggel párosult nemzeti nagylelkűségünk azt nem engedi“ s ezen faji hibánkba mindenestre egy kis ázsiai török-tatár fatalisztika és nembánomság is elegyül.

Minden ízzó fajszeretetünk és erényeink mellett, valljuk csak be őszintén, hogy asszimilálni nem tudunk, ahhoz mi nem értünk.

Lencz Géza.

Drágaság és a szövetkezés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nemrégiben értekezletre hívta össze három szakosztályának a tagjait, hogy a drágaság igazi okaira rámutasson és ellene megfelelő orvosszereteket ajánljon. A szakosztályok ülésén Jeszenszky Pál ügyvezető titkár előadó tartott magas színvonalon álló előadást a drágaságról, annak okairól és megszüntetésére fogantatba vehető eszközökről. A legelső dolog, amit meggyőzően kimutatott, az, hogy egyetlenegyszer sem sikerült még eddigelé a magyar gazdákat oly szervezetbe tömöríteni, aminek a célja az árak egységes szabályozása, vagy felemelése lett volna. Rámutatott a többek között a tejtermelő gazdák, a cukorrépa-termelők sikertelen szervezkedési kísérleteire. A magyar gazdákat sohasem lehetett belevinni oly vállalkozásba, hogy a termények árát egyöntetűen állapítsa meg. Kimutatta azután, hogy a drágaságnak nemzetközi és helyi okai vannak. A nemzetközi okok ismeretesebbek, a termelés költségei a munkabérek utóbbi időben észlelhető óriási emelkedése folytán hihetetlenül megnövekedtek. A nap-nap után megújuló sztrájkok szintén a termelést drágítják, úgy hogy a földművelés ma alig kiízhető foglalkozás. Így van ez azonban az iparnál is, erről azonban legkevésbé a gazdák, vagy az iparosok tehetnek, hanem legfeljebb a nemzetközi szociáldemokraták.

Még érdekesebbek azonban a drágaság helyi okai. Budapesten az óriási költséggel, fényűzően megépített vásárcsarnokoknak egymagukban több áremelő hatása van, mint a gazdák minden szervezkedésének. De leginkább megdrágítja az élelmiszerek árát a közvetítő kereskedelem. 10—15 kézen keresztül jut egy-egy árucikk csak a termelőtől a fogyasztóig. Mind a 10—15 közvetítő iparkodik a maga hasznát kivenni belőle. Szükséges mindenekelőtt a mezőgazdasági termények és élelmicikkek termelésének fokozása és szervezése, ennek eléréséhez fejleszteni kell a mezőgazdasági szakértelmet, törvényes úton rendezni kell a mezőgazdasági érdekképviseletet, fejleszteni kell az állattenyésztést, meg kell akadályozni a borjú és növendékállatok pusztítását, jobban ki kell használni a havasi legelőket s a közlegelők felosztását korlátozni kell. A másik legfontosabb teendő a fogyasztás és élelmiszerkereskedelem szervezése.

Meg kell mindenekelőtt rendszabályozni, illetve ki kell küszöbölni a közvetítő kereskedelmet, ahol csak lehet, fogyasztási és értékesítő szövetkezetet kell alakítani, amelynek létesítését a kormány és a hatóságok minden eszközzel segítsék. Csökkenteni kell az élelmezési kisipart nagyvállalatok, különösen húsnagyvágó útján. Lám a fővárosban alig engedték meg, hogy egy vidéki húsnagyipari vállalat a csarnokokban felüthesse tanyáját, nyomban leszállt a hús ára 10—20 fillérrel. Szabályozni kell a vásárügyet, a piaci és a helyáratat csökkenteni és rendezni kell. A főváros vásárcsarnokaiban szinte elviselhetetlenül magasak a helyárat, amit bizony a fogyasztó bőrrén vesznek be. Még egy különös tünetet látunk a főváros vásárcsarnokaiban, az ügynevezett szoncikknek talán világszerte nincsenek oly magas árai, mint Budapesten, Korai csirkét csak milliomos ehetik. Így van ez a hallal és a különböző gyümölcs-félékkel is. Ha a főváros okosan kapcsolatba tudná hozni a vásárcsarnokokot a hűtőházakkal, az oda elraktározott árúkészletnek jelentékeny árkiegyenlítő hatása lehetne.

Célravezető dolog lenne az élelmiszerkartellek alapos megrendszabályozása. Élelmicikkekre érvényes szállítási tarifák lehető mérséklése, a fogyasztási adók csökkentése stb., végül az élelmiszerhamisítás kérlelhetetlen üldözése. Nem tudjuk mi eredménye lesz a drágaság tárgyában tartott értekezletnek, de annyi bizonyos, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gyűlésén elhangzott felszólalások utat fognak találni a fogyasztóközönség szívéhez és tette készítenek őket. Minden új fogyasztási szövetkezet éles és biztos fegyver lesz a drágaság elleni nehéz küzdelemben. Cs. Ö.

Gazdák Biztosító Szövetkezete.

A hazai biztosítás ügyének fejlődésénél forduló pontot képezett a Gazdák Biztosító Szövetkezetének a megalakulása. Ma már ott vagyunk, hogy ennek az életrevaló és viszonyaink között különösen nagy jelentőségű szövetkezeti intézményünk hetedik üzletének eredményeit taglalhatjuk. A három üzletág: a tűz, jég és életbiztosító osztályok mindjobban szélesbítik kiterjedtségüket. Hogy láthassuk, minő a terjeszkedés nagysága, számadatokkal dolgozunk.

A szövetkezet díjbevétele a tűzüzletben volt az 1906-ik évben 935,176 korona. Az elmúlt évben pedig egy millió és 335,618 korona. A növekedés kerek négy-százezer korona. Ezzel szemben a biztosított érték 1906-ban 281 millió 676,363, az 1907-ik évben pedig 375 millió 122,899 korona volt. Vagyis a biztosított

**LOKOMOBILOK, GŐZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

érték növekedése az utolsó esztendő alatt 94 millió korona.

Nézzük azonban tovább! És még maradjunk kissé a tűzüzletnél. Az ebben az ágazatban kiállított kötvények száma volt 1906-ban 65 ezer 110 darab, a tavalyi pedig 96 ezer 697 darab. Egy esztendő szaporulata több mint harmincezer új kötvény, ami közel ötven százalék emelkedést jelent. Ez az arány szerencsére nem tartott lépést a káresetek számát illetőleg. Mindazonáltal emelkedett ez is. Az előző esztendő 800 esetével szemben a múlt évi káresetek száma 948 volt. Ehhez idomultak azután a kifizetett kárösszegek is, melyeknek összege az imént felemlített tüzesetek után 1906-ban 466,282 koronát, a lefolyt évben 583,488 koronát tett ki. A tűzüzlet feleslege mindössze 41,877 korona, dacára, amint jeleztük is, hogy a díjbevétel kerek 400 ezer koronányi növekedést ért el. A szövetkezet jégosztálya végeredményt illetőleg a sok jégeset miatt nem sok szerencsével dolgozott. A fejlődés azonban általában ennél is tekintélyes. Lássuk csak, hogy mit is mondanak a számok! A jégüzlet díjbevétele 1906-ban 506,522 korona, a múlt évben 549,750 korona volt. Az emelkedés nem rendkívüli, de elég számottevő.

A jégüzletben a biztosított érték 20 millió 709,291 koronáról 23 millió 489,932 koronára emelkedett. A kiállított kötvények száma 4308-ról 4350-re. A bejelentett káresetek száma véletlenül 1906-ban és 1907-ben is 781 darab volt. A kifizetett kárösszeg azonban már nem ekként alakult. 323,543 koronás 1906-iki kárral szemben 1907-ben 425,591 koronát fizetett ki a szövetkezet. A különbözet nagyon tekintélyes összeg, 102 ezer korona; úgy, hogy a tartalékhoz is kellett nyulni. A jégüzlet veszteségét, 50,979 koronát ebből kellett fedezni. Okos dolog éppen azért jó esztendőkből a külön tartalékok megfelelő arányban való képzésére gondolni.

A legfiatalabb üzletág, az életosztály hatalmas lépést tett előre az elmúlt esztendő folyamán. Ez az ágazat ötödik esztendejét fejezte be. Az utolsó évben benyújtottak 1918 ajánlatot 5 millió 79,132 korona tőkéről. Athoztak mint elintéztetlent 60 ajánlatot 193,100 korona tőkéről. Ezekből elintézték 1440 kötvényt 3 millió 373,132 korona tőkéről. Kezelés alatt állott az előző évekről áthozottakkal együtt 3420 kötvény 8 millió 838,004 korona tőkéről. Különböző címeken 825 kötvényt töröltek 2 millió 526,317 koronával. Érvényben maradt az év végén 2595 kötvény 6 millió 311,687 korona tőkéről. Ezekből haláleseti és vegyes biztosítás 2498 kötvény 6 millió 157,187 korona és megélés esetére való biztosítás 97 kötvény, 154,500 koronáról. Ezenkívül 27 darab nyugdíjbiztosítási kötvény is érvényben van 59,980 korona alapfizetéséről.

A szövetkezet ma már igen tekintélyes tőkeerővel rendelkezik. Így a fokozott mértékben támasztott követelményeknek is jól tud megfelelni. Az elemi (tűz és jég) biztosítási ágazatok tőkéje 1 millió 479,100 korona; az életosztály maga 500,000 korona tőkével rendelkezik. Ez a kettő összesen 1 millió 979,100 korona hatalmas összeget jelent. A díjtartalék az elemi ágazatban 290,062 korona, az életosztálynál 293,902 korona. A külön tartalékokat illetőleg ezek a számadatok: közös tartalék 209,261.44 tűztartalék 31,388.80, jégtartalék 3,502.80 korona; összesen 244,153.04 korona. Ezen a három címen tehát 2 millió 807 ezer 218 korona áll a biztosító szövetkezet rendelkezésére.

• MI UJSÁG? •

Wein János meghalt. Hírneves ember halt meg a héten a fővárosban. Wein János, a nyugalmazott vízvezetési igazgató hunyt el, akinek nevéhez fűződik a budapesti vízvezeték megteremtése, amely ma már európai hírű vízművé nőtte ki magát. A kezdet nehézségei sok gondot és bajt okoztak neki, amiért sok támadást és ércelődést kellett elviselnie. Részben ezek kedvetlenülítették el annyira, hogy idő előtt nyugalomba vonult. Az alapvetés nagy érdemeit azonban nem tagadhatja el tőle senki. Wein János 79 esztendőt élt, 1873-ban lépett a főváros szolgálatába, ahol huszonnégy évet töltött el fáradhatlan és eredményes munkában. Néhány nap előtt tüdőgyulladásba esett az öreg úr, amely pár nap alatt végzett is vele.

Kossuth Lajos Tivadar fiúmei lakos. Időnkint szárnyra szokott kelni az a hír, hogy Kossuth Lajos másik fia, Lajos Tivadar is hazatér Olaszországból s megtelepszik a magyar földön. Most Fiuméből veszünk hasonló hírt. E szerint egy horvát lap arról értesül, hogy Kossuth Lajos Tivadar egy olaszországi részvénytársaság fiúmei igazgatója lett s legközelebb megtelepszik Fiumében. A horvát lap még hozzátesszi, hogy Kossuth Lajos Tivadar hamarosan meg fogja szerezni a fiúmei illetőségét.

Nemzeti szellem a népiskolákban. Apponyi Albert gróf kultuszminister népoktatási törvénye népiskoláinkban az eddigi nemzeti szellemet még jobban megerősíti. A törvény ugyanis elrendeli, hogy az összes hazai népiskolákban a tantermeket a nemzeti címerrel ékesítsék, hogy ekként a magyar haza egységének jelvénye minden tanuló szeme előtt legyen. Mint Alsókubínból értesülünk, ezek a címerek most érkeztek oda, ahonnan az egyes árvamegyei iskolákba fogják továbbítani. A címerekkel együtt a magyar nemzeti himnusz szövegét és hangjegyeit feltüntető falitáblákat is küldött a miniszter az iskolák részére, melyek magyar nemzeti színben ízlésesen vannak kiállítva. Az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtásának e mozzanatát bizvást mondhatjuk korszakos jelentőségűnek, annál is inkább, mert az ezen jelvény által kifejezett nemzeti együvértartozás érzetének ápolása és ébrentartása a törvény által előírt szent kötelességét képezi minden iskolának. Ennek a kötelességteljesítésnek pedig feltétlenül tért kell hódítania. Nagy alkotás e törvény, méltó a nagy alkotóhoz.

Csernoch püspök beiktatása. Nagy ünnepek és fényes egyházi ceremóniák között fog végbemenni Csernoch János csanádi püspök beiktatása és fölszentelése. Az ünnepi aktus az előzetesen megállapított program szerint husvét után a harmadik vasárnapon lesz. A beiktatáson részvételüket megígérték Apponyi Albert gróf kultuszminister és a képviselők nagy számmal. A fölszentelést Hornig Károly báró, veszprémi püspök fogja végezni, két veszprémi kanonok segítségével.

A királysértő polgármester. Sátoraljaújhelyről táviratozzák: Székely Elek felfüggesztett polgármester, akit az elsőfokú bíróság királysértés miatt hivatalvesztésre ítelt, beadta a városhoz nyugdíjazási kérelmét. A polgármester ügye a városban kínos feltűnést keltett.

Thököly-mauzoleum Késmárkon. A késmárki evangélikus egyházközséghez miniszteri leirat érkezett, amely a Thököly-mauzoleum építéséről rendelkezik. Közli a leirat, hogy Sztéhló budapesti építész a kormány megbízásából már elkészítette az építési tervet, amely a költséget húszezer koronában irányozza elő. A költséget a minisztérium fogja fedezni. A terv szerint a mauzoleum öt és fél méter hosszú díszes épület lesz, amelyet az evangélikus templom északi részéhez hozzáépítenek. A munkát még a tavasszal megkezdik.

Nemzetiségi iskolák államosítása. Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter Árva, Turóc, Liptó, Nyitra és Pozsony megyék területén számos nemzetiségi iskola államosítását tervezi. Az erre vonatkozó költségeket már a jövő évi rendes költségvetésben szándékozik a miniszter előirányozni, hogy az állami iskolák már a jövő ősszel kezdhesék meg működésüket.

A vitás bányák. Néhány hét előtt Csáky Gyula gróf bűnfenyítő feljelentést tett Meissels Sámuel udvari tanácsos, vállalkozó ellen. Mielőtt azonban a nyomozás befejezést nyert volna, a gróf visszavonta panaszát. Beadványában elmondotta, hogy a vitás bányák és erdőterületek kihasználására három millió korona tőkével részvénytársaság alakult s így az ellentétek megszűntek. A panasz visszavonása folytán a királyi ügyészség megszüntette a további eljárását.

„A hazátlan bitangokhoz“ címmel tavaly magyar, német, tót és oláh nyelven röpirat jelent meg, mely gyűlöletre izgatta a munkásokat a munkaadók ellen s felhívta a munkásokat, hogy október 10-én sztrájkoljanak. A budapesti esküdtbírósg most tüzte ki a tárgyalást, ahol Fleischmann Mór betűszedőnek, a cikk írójának kellett volna helyt állani a röpirat ígató tartalmáért. A vádlott azonban nem jelent meg, mire Sárkány Lajos elnök megállapította, hogy Fleischmann az idézést átvette ugyan, de a visszaérkezett elfogadó ív nyomtalanul elkallódott. Az esküdtbírósg az újabb tárgyalást április 21-ére tüzte ki.

Tüzek a vidéken. Szala községben hétfőn délelőtt eddig ki nem derített okból tűz támadt, mely a széltől élesztve, rövid fél óra alatt öt házat, számos melléképületet, sok takarmányt és élelmi cikket hamvasztott el. — Abaújtorna vármegye Forró nevű nagyközségében szerdára virradó hajnalban tűz támadt, amely csakhamar tovaerjedt. Alig fél óra múlva a község déli része lángokban állott. Az álmukban megzavart lakosság nagy ijedtséggel futott a veszedelemhez, azonban az orkászerű szélben nem volt képes a tüzzel megküzdzeni. Alig két óra alatt 36 lakóházat és 35 melléképületet pusztítottak el a lángok. Sok szarvasmarha pusztult el. A kár jelentékeny és annál súlyosabb, mert nagyobbára a szegényebb lakosságot érte. A házak közül alig volt néhány biztosítva.

Éhinség Délamerikában. Rio de Janeiróból írják, hogy a Liga Maritima közvetítésével sürgős segítséget kértek a szövetségi kormánytól Parahiba tartomány lakossága részére, amely a folytonos szárazság miatt éhséget szenved. A kormány évek óta fáradozik, hogy e bajok ismétlődését vízvezetés, öntözés és csatornázás által meggátolja. Az építésügyi miniszter hozzájárult a vízmunkálatok vezetőjének a baj enyhítését célzó intézkedéseikhez. Az állatállomány nagy része elpusztult.

Vonatkisiklás. Nagyszébenből jelentik, hogy a tordai cellulozé-gyár iparvasútján Talmács és Rinsadului között egy öt vagonos vonat kisiklott. Öt fékező megsérült. A kisiklást gondatlanság okozta, az, hogy

a magyar-olasz erdőipartársaság építés alatt lévő iparvasútjának sineire azon a helyen, ahol a két sínpár keresztezi egymást, deszkákat és gerendákat tettek és nem takarították el idejében.

A felvidéki papság pénze. Egy pánszláv lap írja, hogy Párvy szepesi püspök meghagyta egyházmegyéje papságának, hogy a nemzetiségi bankokban elhelyezett pénzeiket és egyházi pénzeket vegyék ki s helyezzék el másfelé. Emiatt Szkicsák tót nemzetiségi képviselő s több ily nemzetiségi bank intézője a nevezett lap élén heves támadást intéz Párvy püspök ellen.

Munka közben halálos baleset érte Kardos Gábor nagygyörbői legényt. Fivéreivel fatörzsöket robbantott szét löporral a falu erdejében. Egy fatörzs olyan óriási erővel röpült Kardos Gábor fejébe, hogy a koponyáját teljesen szétzúzta. Holtan terült el a földön.

A szultán fél. A Jildiz közölte a diplomáciai képviselőségekkel, hogy a jövőben megmotozzák azokat, akiknek a képviselőségek ajánlatára megengedik a szelamlík megtekintését. Ennek következtében a diplomáciai képviselőségek az amúgy is nagyon nehezen elérhető engedelemért többé nem fognak folyamodni vagy csak igen kivételes esetekben. Az intézkedés merényllettől való félelemből ered.

Félmillió jótékony célra. Székesfehérvárról írja tudósítónk: Grünfeld Jakab földbirtokos, a bodajki fürdő és uradalom tulajdonosa megvásárolta Székesfehérvárott a Rákóczi-utcában azt az emeletes házat, amely régen posta- és táviró-épület volt, átalakította ezt egy árvaház és aggod menedékhelye céljaira s fönttartására félmillió korona alapítványt tett. Crünfeld Jakab néhány évtizeddel ezelőtt még egyszerű vidéki szatócs volt, aki becsületes munkálkodásával, vasszorgalmával, üzleti talentumával nagy vagyonra tett szert. Néhány évvel ezelőtt megvásárolta megyeri Krausz Lajostól másfél millió koronáért Bodajkot. Családja nincs. Saját magára úgyszólván a fukarságig takarékos, de ha a jótékonyosság gyakorlásáról van szó, mindig bőkezű adakozó. Egy ízben a főreáliskola lakomáján Katona Horváth István, belvárosi plébános lelkes hangú pohárköszöntőt mondott, amelylyel elragadta a jelenlevőket. Ennek hatása alatt föllállt Grünfeld Jakab és odaszólt a tósztoló plébánosnak:

— Főtisztelendő úr, hadd csókoljam meg! — azzal oda is ment a plébánoshoz és egy csattanós csókot nyomott az arcára. Alig csillapodott le a vidám láрма, Grünfeld Jakab odafordult Kuthy József dr., akkori főreáliskolai igazgatóhoz és kijelentette, hogy a jelenet emlékére ezer koronás alapítványt tesz le a főreáliskola számára, amelynek kamatait minden évben egy jeles tanuló kapja. Mostani nagy alapítványa nemesen érző szívének újabb bizonyítéka.

A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete f. hó 28-án tartott tenyészbikavásárja a következő eredménnyel folyt le: Felhajtott 17 telivérű és félvérű szimmenthali bika darabonként 6–800 korona közötti árban és pedig 7 drb dr. Kluge Ferenc pápai, 4 drb Dukai Takács Ferenc dukai, 3 drb a Wolf testvérek várpalotai, 2 drb Strobl Géza szilipusztai és 1 drb Bauer Ottó tormási tenyészetéből. A vásárt Laehne Hugó orsz. képviselő, a Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete igazgató-elnöke nyitotta meg, ismertette a jelenlevő községi előjáróságokkal a vásár állami kedvezményeit, hangsúlyozván egyúttal a jó apaállatnak a község áflattenyésztésére való fontosságát. A vásár Balhauser Ottó szombathelyi állattenyésztési kerületi felügyelő ellenőrzése mellett folyt le s azon 6 darab tenyészbika adatott el.

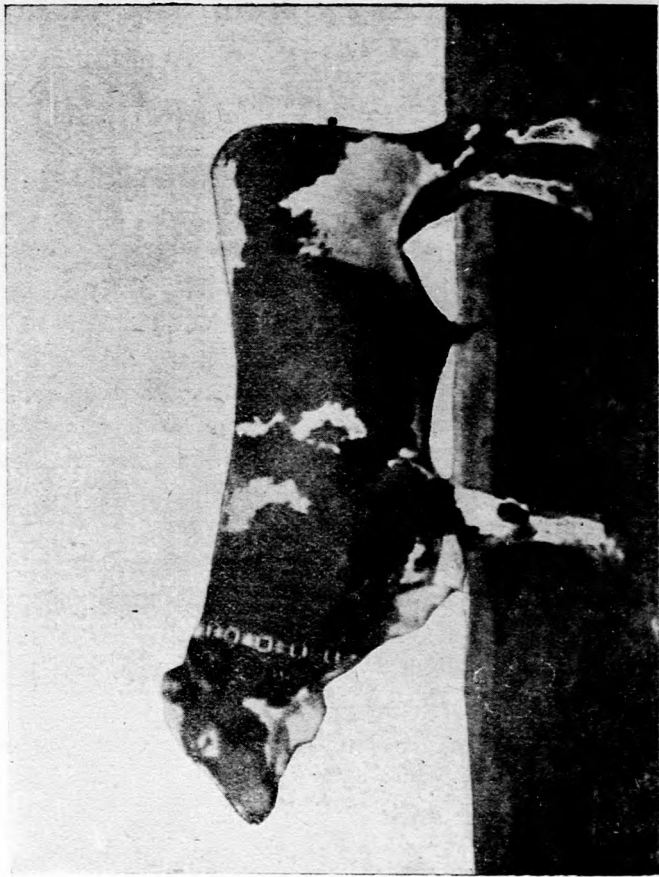
Tigris. 2 éves szimmentháli keresztezés. Anyjának évi tejelése 3025 liter 4:39%/o zsírral. Apja Káplár, ennek anyjának az évi tejelése volt 3717 liter 4:44%/o zsírral; Káplár öreganyjának 3369 l. 5:27%/o zsírral. Tenyésztője a martonvásári uradalom. Megvette Ilmicz.

Pompás. 2 éves szimmentháli keresztezés. Anyjának évi tejelése 3264 liter. Apai nagyanyjának évi tejelése 4600 liter 4:47%/o zsírral. Pompás nővérenének évi tejelése 4465 liter 3:75%/o zsírral. Tenyésztője a martonvásári uradalom. Megvette Levél.

Ruzsa. 2 éves szimmentháli keresztezés. Anyjának évi tejelése 3246 liter, 3:82%/o zsírral. Tenyésztője a martonvásári uradalom. Megvette Gálos.

Tündér. 2 éves wilstermarsch, sopronmegyei szimmentháli keresztezés. Tündér tehén fia.

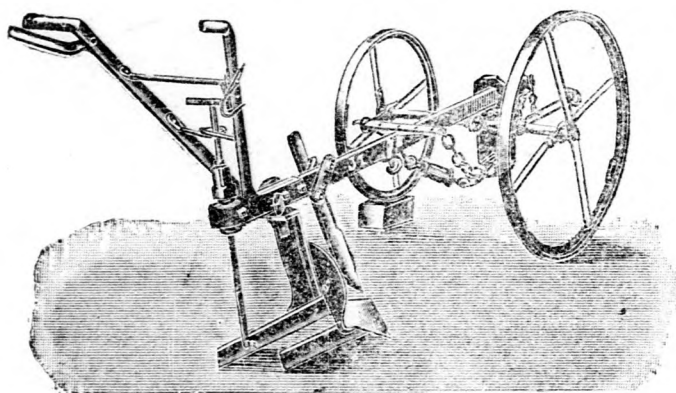
• GAZDASÁGI DOLGOK •

A Jurenák Miklós-féle egyetemes eke bemutatása.

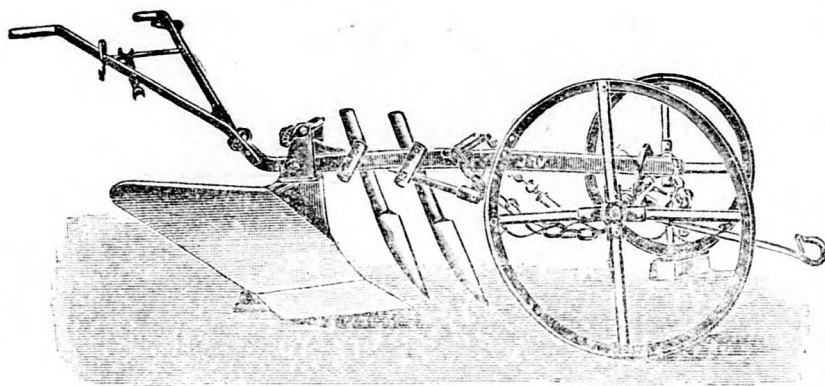
1908 március hó 21-én a Dessewffy Emil gróf újszászi gazdaságában a Jurenák Miklós-féle szabadalmazott egyetemes ekének munkáját tekintettük meg, amelyek közül a J. 2. jegyű acél egycsoroszlás eke a nedves tapadós talajban is teljes biztonsággal dolgozott. A farsrófon alkalmazott mélyebb vagy csekélyebb szántást szabályozó elzáró kulcsrendszer kitűnőnek bizonyult. Míg a többi ekék négyesben szántottak, addig ebbe két ökör is elég volt.

A J. III. sz. könnyű eke a gerendelyen alkalmazott kettős csoroszlás dacára sem fulladt meg a tapadó tarlószántásnál.

A csuklós gerendelyű kétsoroszlás J. IV. számú

Jurenák-féle I. számú eke.

Jurenák-féle IV. számú eke.

acélekével szikes, kemény gyp töretett, amely munkánál a Sack-féle eke is dolgozott, azonban versenyt nem bírt dolgozni a Jurenák-féle ekével, mert járása nem volt olyan biztos, nem volt olyan könnyű és nem volt munkaképessége sem a Jurenákéhoz fogható, amennyiben keskenyebb hantot szelt, azt nem fordította olyan tökéletesen, a porhanyítás tekintetében pedig a Jurenák-féle eke munkájától szinte elmaradt, mert a Jurenák-ekékettős csoroszlájával a lemetszett 10 coll, vagyis 26—28 cm. széles gyephantot is kettémetszve, jól porhanyítva fordította, tiszta barázdát hagyva, ami által a vetési munkálatokra a gazdának egy alkalmas felső talajréteget adott.

Ezen szántásnál is kétségtelenül beigazolván láttuk, hogy a Jurenák-féle ekét minden eme tetemesebb munkaeredménye mellett is a négy ökör jóval könnyebben húzta s állandóan egyenletesebben járt, mint a Sack-ekébe fogott ökrök.

Végül egy hétéves lucernatörésnél próbáltuk ki mindkét rendszerű ekét, ahol a Jurenák-féle X. számú eke szintén csuklós gerendelyű kettős csoroszlájával bámulatos munkát végzett és itten 11 coll, azaz 28—29 cm. széles és 7 coll, vagyis 10 cm. mély barázdákban törte fel a

lucernást, míg a Sack-ekék csak 16 cm. mélységre dolgozott, amely munkánál a Jurenák-féle eke teljesen nélkülözött minden vezetést, míg a Sack-ekék vezetése nélkül minduntalan kidőlt a barázdából. A Jurenák-féle eke által teljesített lucernatörésnél a porhanyítás a leg-tökéletesebb volt, amilyenhez fogható semmiféle más eke előállítani idáig nem volt képes.

Meg kell jegyeznünk, hogy a Jurenák-féle ekék kivétel nélkül minden legkisebb akadály nélkül dolgoztak, ami zseniális kettős csoroszlás szerkezetük mellett teljesen megfelelő szilárdságukat is beigazolta. Az pedig szintén nagy szerkezeti előnye a Jurenák-féle ekéknek, hogy állításuk munka közben is egy pillanat alatt eszközölhető és hogy önműködőleg veszi be magát a földbe, mert a gerendelyszögénél két cm.-nyi játéka van az eketestnek.

Ki kell az eke taligáját is emelni, amennyiben ez sokkal egyszerűbb, mint a Sack-féle eke nagyon is komplikált taligaszerkezete.

A taligakerekek csak négy küllővel bírnak, de azok

egymás ellen homorúan vannak amerikai módon beállítva, így szilárdságuk teljesen megfelelő s még azt is biztosítják, hogy a sár nem tapad a küllők közé. A ráf pedig, mert hajlított szögletvasból készül, minden strapát kibír.

Maga az ekefej és a kormánylemez ugyanaz, ami a Sack-ekén van.

Mivel tehát ugyanazon Sack-féle eketest a Jurenák-féle javításokkal egy hasonlíthatatlanul jobb és könnyebb munkát ad, mindez a Jurenák találmányainak értékét kézzelfoghatóan igazolja. K—k.

Olvasóinktól hozzánk beérkező közérdekű kérdésekre — a kérdés közlésével — itt adjuk meg a feleletet. Bármily irányú kérdésre vonatkozólag szerkesztőségünk mindenkor készséggel adja meg a szakszerű választ.

Közérdekű gazdasági kérdésekben a gazdasági rovat megfelelő helyén, másirányú dolgokban pedig a szerkesztői üzenetek rovatában válaszolunk.

Rovatvezető.

Bivalyok sószükséglete. Kérdés. Szükséges-e a bivalyoknak külön só adagolni. F. F.

Felelet. Mérsékelt mennyiségű só semmiféle állatnak sem árt, bár a természetszerűen táplálkozó állatok semmi hasznát sem veszik annak, ha a takarmányban foglalt konyhasón kívül még külön is kapnak sót. Ebben a tekintetben nem különbözik a bivaly a marhától s azért csak az a kérdés, hogy izetlen, kilugzott vagy természet-től fogva sószegény takarmányon tartják-e a bivalyokat vagy sem, mert míg első esetben hasznos, addig a másodikban fölösleges a sózás; ártalmassá pedig csak akkor válhat, ha sóban nagyon bővelkedő takarmányt etetve, még külön is adagoljuk, vagy ha egyszerre nagyon sok sót etetünk. A kérdésből nem vehető ki, hogy a kéthetenként gyakorolt sózás úgy történt-e, hogy a bivalyok tetszés szerint vehették föl a sót, vagy hogy úgy adták-e, hogy kénytelenek voltak a nekik szánt sót lenyelni, mert míg első esetben semmi kárral sem járhat a sózás, addig a másodikban ártalmassá válhat akkor, ha túlzottan etetnek velük sót. Általán pedig azt mondhatjuk, hogy a bivalyok sószükséglete akkora, mint a marháé s hogy sószükségletük kielégítésénél ugyanazok az elvek irányadók, melyeket a szarvasmarha sózásánál követünk.

Paszulytermesztés. *Kérdés.* Melyik fajta bab termesztése ajánlatos a mi szárazságra hajló Alföldünkön? Korán érő és bőtermőt szeretnék, fehér szemű s apró gömbölyűt. A babot mint köztes növényt tengeri között természetem. A talaj tiszamenti, mélyebb fekvésű rét. Az ajánlott fajta esetleg hol szerezhető be? *J. Gy.*

Felelet. Az Alföldön több éven át, még az 1904. és 1905-iki száraz években is az úgynevezett „koránérő etampesi törpe babbal” értem el a legjobb eredményeket, persze nem a tengeri között, hanem tisztán egymagában természetem. — Ha tengeri között természetjük, akkor nagy termésre sohasem számíthatunk, de ha már a tengeri között akarunk paszulyt természeteni, akkor a tengerire való tekintettel felfutó babot használunk nem szabad, csak törpe vagy ú. n. bokorbabot, ahova az etampesi is tartozik. Én a magot annak idején Mauthnertől szereztem be első ízben, később pedig az utántermesztett magot használtam vetésre. Az aprószemű mag kissé vesealakú, fehérhéjú s megőzve vajpuhaságú. Az országos növénytermelési kísérleti állomás (székhelye Magyaróvár), az ország több alföldi vármegyéjében, az amerikai apróbabbal is jó eredményeket ért el; apró magja gömbölyű és fehérszínű. Ezzel is próbát lehetne tenni, ha említett állomás esetleg maggal tudna szolgálni. *K. K.*

• MULATTATÓ •

Szászok és oláhok között.

A mi képzeletünkben az oláh falu zsupfedeles sárviskók vagy gerendaházak kisebb vagy nagyobb számú tömkelegéből áll, fatoronnyal vagy anélkül. Magát az oláht pedig piszkos, condrás madárijesztőnek ismerjük, akinek medvelépte és morgolódása sok olcsó tréfahez szolgáltat gyújtóanyagot.

A Nagyszebenhez közelfekvő Szelistye nevű oláh község más képet mutat. A terméskővel kirakott partú folyócska két részre osztja eme gazdag oláh falut, melynek utcasorait csinos emeletes és földszintes házak ékítik; ha jól emlékezem: még az iskola is emeletes ott, pedig oláh iskola.

Jó mód, elégedettség jellemzik külsőleg a tetszetős oláh falut, amelynek a legszebb nevezetességét mégis a nők, a szépséges szelistyei nők képezik. Megkísértem, pár halavány képet festek ezekről a hamvas virágszálakról.

*

Éppen nyári vásár volt, amikor magyar és oláh urakkal a nagyszebeni érsek előzékeny és kedves modorú titkárának, dr. Proca szentszéki ülnöknek kalauzolása mellett Szelistyére rándultunk.

A falu tréfás pennája, aki maga is telivér oláh ember és a gonosz nyelvek szerint külön jegyzéket vezet a falu szépségeiről, jóízű kifejezésekkel fűszerezve magyarázta, hogy ezt a vásárt asszonyvásárnak nevezik, nem valami kétértelmű okokból, hanem mert ilyenkor a szelistyei és közelfekvő oláh férfiak kint a hegyek között vagy Romániában keresik a téli kényeret és erre a vásárra az oláh asszonyok, a lányok férfi nélkül szoktak felgyűlni. Mondhatom, hogy a királyok, császárok udvarában nincsen ilyen gyönyörű gyülekezet, mint ezek a pórnök.

*

A társaság hívácsolta, hogy menjek fel a falu melletti hegyoldalra valami régi toronyhoz, onnét széttekintés nyílik a tájra.

— Nem megyek én a hegyre, ennél szebbet úgy sem látok sehhol — mondám és gyönyörködve sétáltam fel s alá a szelistyei asszonyvásárban.

Majd az egyik, majd a másik csoportnál állottam meg. A tolmácsom alig győzte tolmácsolni a szépséges oláh lánykáknak, menyecskéknak bókjaimat; mert megvallom, hogy sokfelé megfordultam, ennyi bájos, szép nőt még nem láttam együtt.

Nagy, kerek szemüket ártatlansággal igéző, természetes kackisággal fordították az emberre. Piros, pici, telt ajkuk gerlice módon kacagott és fehér, apró foguk, mint harmatsöpp ragyogott ki a piros ajkak közül.

A menyecskéket a fejlettebb idomokról ismerhetni fel. Meg hogy bátrabbak. Egyébként bájos fejkönn menyecskének, mint leánynak koszorúba kötve a dús, selymes hajzatjok.

Az arcok gyöngén rózsázott, szeplőtelen, hamvas hófehér arc, melyből sötétkék vagy fekete szemek nevetnek, ragyognak a megigézett emberre. Rezgős selyempilla, íves szemöldök, hollós-kékbe játszó fekete haj egészítik ki a kecses orrú, pici szájú fejképet. De gyakran a fekete hajhoz sötétkék szempár, a tömött, sötét-szőke hajhoz nagy, fekete szemek ingerelnek.

Fülök rózsás, apró fülecske. Pici lábukon fekete harisnya feszül a kivágott lakk-vagy fűzős cipőcskékben. Fekete selyem-pruszlíkot, hófehér dudoros ing-

Ezt az ingerkedő, pajzán hónapot, Andersen, a nagy mesemondó jellemzi legjobban egyik regéjében. A hónapok — meséli Andersen — egyszer valamennyien egy kényelmetlen döcögős delizsánszon utaztak. Április barátunk a vegyes és tarka társaságban, jókedvű, élnivágyó fickó alakjában jelent meg. Megjelenése már magával hozta a jókedvet és az áprilisi bolondságokat.

Fagyasztó helyiség baromfi beraktározására.

vállat, a fehér vászonalsó fölött elől s hátul hímzett fekete selyem kötöket, katrincákat viselnek.

Tekintetökkel, kacagásukkal megigézik a meglepődött, az ámulatba ragadott embert ezek az Anicák, Maricák, Floricák, szelistyei kis boszorkányok.

*

Nehezen szabadult el a tekintetem ezektől a festői jelenségektől; mert gyönyörűséggel bámultam, élveztem bennök a szépséget, a tökéletest, egy fajnak a kiválóságait.

De már esteledett és a szelistyei asszonyvásár szépségei is nevetgélve, kis kezökben a vásárfiát himbálva oszladoztak az utcákon, az ösvényeken szerteszéjjel hazafelé: a mi társaságunk pedig a vendégszerető, nagyműveltségű szelistyei főesperes, dr. Sztroja házában pihent meg. Itt mutatták meg oláh uraink a dúsan terített fehér asztal mellett, hogy a vendégeskedésben, a barátkozásban nem igen engedik előbbre a magyart sem; mert a szelistyei nótárius a tüzes erdélyi borral kezében egyre hangoztatja a szelistyei „bor-barát” jelszót:

— Rapport...

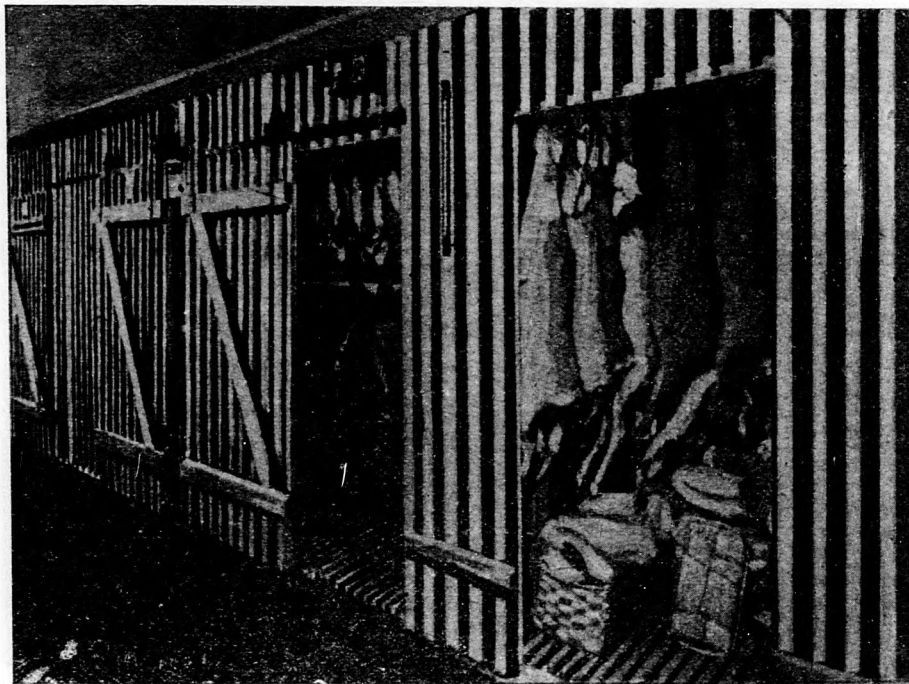
Ezen jelszóra a poharat fenéig kell inni és ha a társalgásba elegyített oláh-szász szavak kétségben hagytak volna is, ez a mívelet meggyőzött arról, hogy mégis csak a magyar hazában vagyunk és ha egyéb szokásainkban nem, de elfajulásainkban velünk együtt tartanak a nemzetiségek is.

Április elsejéről.

Se szeri, se száma annak a sok mesének, népies okoskodásnak, mely április hónap első napjához fűződik.

Manapság április elsejét az emberek egymás rászédésével ünneplik meg, de nemcsak az emberek, hanem maga április is előszeretettel tréfál meg bennünket. Gyakran szép napsütéses langyos reggel magunkra veszszük az új tavaszi ruhát, amelyet április később kárörvendően megöntöz egy kis tavaszi esővel. Az áprilisi tréfa az ókorban ismeretlen volt, Grimm, a nagy történetíró eredetét a kelta tavaszi ünnepekre, a középkor elejére, teszi. Nem tudni, vajjon a szokásos tréfalkozás a palotákban született-e meg, vagy a kunyhókban, de annyi bizonyos, hogy már XII. Lajos udvara minden féle bohósággal ünnepelte április elsejét. Régi az a mese is, amelyik egy lotharingi hercegről szól, aki paraszti ruhába öltözve, incselkedik április elsején az istrázsával. Ma is számtalan bohó szokás van divatban. Április elsején küldi el a tréfás csizmadja inasát a boltba, hogy pénzmagot hozzon, ilyenkor akarják hiszékeny és hiú lányok „golyatej”-jel szépíteni magukat.

De nemcsak a népet lehet felültetni egy-egy bolondsággal. Néhány éve egy jókedvű francia diák Páris valamennyi régészét lóvá tette. Az egyik párisi lapban közzétette, hogy a Montmartre egy viharverte kővén ezt a fölírást találta: „Ce Sti Ci Lex Hem Lind Esan Es”, A titokzatos fölírat az egész tudósvilágot lázban tartotta mindaddig, míg maga a diák meg nem fejtette. A fölírás ezt jelentette:

Fagyasztó helyiség vad beraktározására.

C'est ici le chemin des ânes. (Ez itt a szamarak útja.) Néhány évvel ezelőtt a budapesti Fiume kávéház egyik elmés pincére tréfálta meg a reggeli mellett olvasgató vendégeit. Az ujságtartókba helyezte a lapok

előző évi április 1-sei számait s a vendégek legtöbbször azzal az érdeklődéssel olvasták, mintha „friss sütetű“-ek volnának. Akik észrevették az elmés áprilisi tréfát, ugyancsak kacagtak a többieknek.

APRÓSÁGOK.

Elfüstölt milliók. A dohányjüvedék igazgatósága szerint 1907. évi január elsejétől december 31-ig a magyar korona országaiban eladtak burnótot 36,620 kilogrammot, pipadohányt 587.621,840 darab 25 grammos

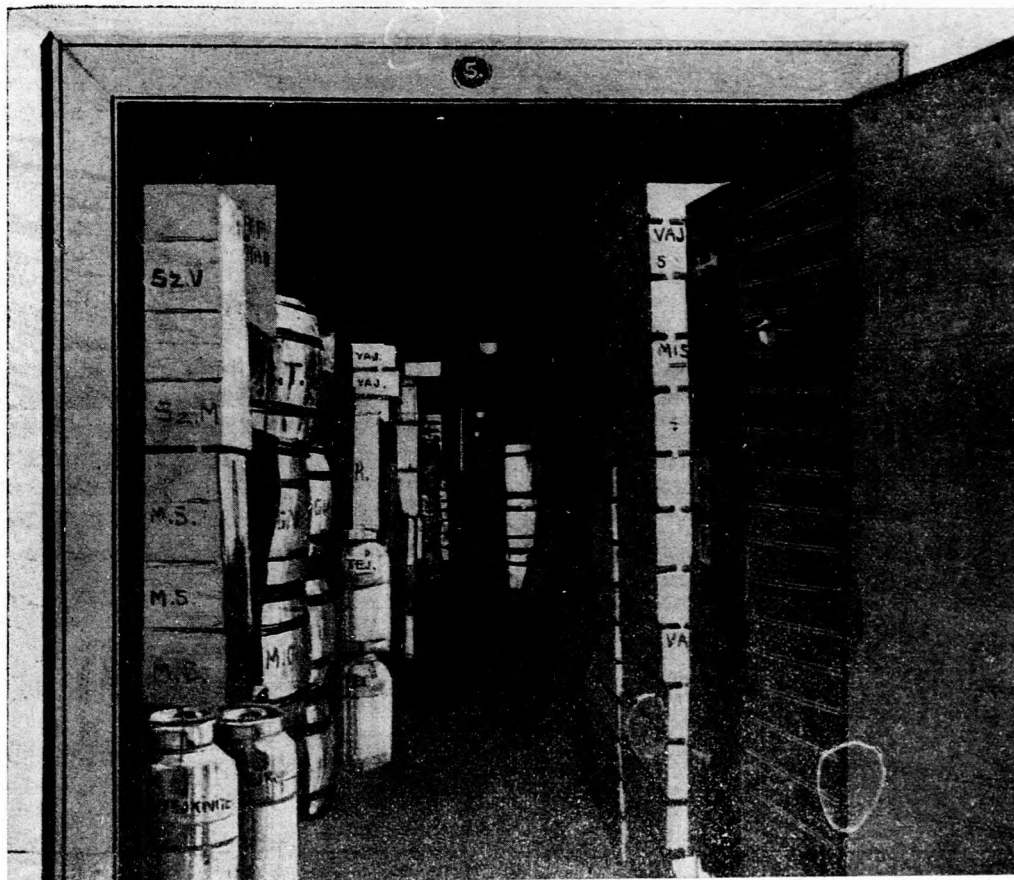
korona 15 fillér értékűt. A múlt évben tehát mindössze 122.679,430 korona 06 fillér értékű dohányfélét füstöltek el Magyarországon, ami az 1906. évi eredményt 2.847,321 koronával és 30 fillérrel mulja fölül.

Tréfás sírversek. Az „Erdély“ című folyóiratban érdekes székely néprajzi gyűjtést közöl Harmath Lujza asszony. Gyűjtéséből közöljük az itt következő eredeti tréfás sírverseket.

Egy koreszmáros sírkövén ez áll:

I.

Negyven esztendeig
Facsartad a csapat,

A hűtőház berendezése.

csomagot, szivart 559.104,373 darabot, cigarettát 1.766,347.123 darabot. Ezenkívül a belföldi különlegességi gyártmányokból elfogyott: burnót 77 kilogramm, pipadohány 229,374 kilogramm, szivar 15.312,653 drb, cigaretta 89.661,125 darab. Pénzben kifejezve, általános forgalomban levő gyártmányból eladtak: burnótot 140,899 korona 06 fillér, pipadohányt 43.458,937 korona 78 fillér, szivart 35.637,639 korona 65 fillér, cigarettát 30.950,650 korona 39 fillér, dohánykivonatot 19,776 korona 60 fillér, valódi havanna szivart 57,609 korona 90 fillér értékben; összesen 110.315,392 korona 61 fillér értékűt. Belföldi különlegességi gyártmányból pedig: burnótot 796 korona 72 fillér, pipadohányt 4.195,386 korona 14 fillér, szivart 2.361,186 korona 16 fillér, cigarettát 3.693,250 korona 68 fillér értékűt. Külföldi különlegességi gyártmányból eladtak összesen 2.110,416

Bársonysipkát hordtál
És nem csúf kalapat.
Most itt hagytál mindent,
Csapat és kalapat,
Az Isten áldjon meg,
Jól viseld magadat.

II.

Kisdud Biro Poli
Itt e sírban alszik,
Míg az Arkangyali
Trombitaszó hallszik.

III.

Faragtam sírkövet
Másoknak eleget,
Készíték most egyet
Magamnak, míg lehet.

Felvésem rá szépen:
Márton István — János
Született 1841-ben,
Faluja volt Dámos.

IV.

Itt nyugszol Molnár Pál,
Ki az Úrtól megáldottál.
Készítetted az ekéket,
Kenyérszerző eszközöket.
A muzsikát megszeretted,
Az ifjakat te rendezted,
Igy ki az Urat dicsérted,
Éltél hetvennégy évet,
Adjon Isten békeséget.

V.

Itt nyugszik Pu-
ki János Hu-
szonkilenc éves,
Megölte a méhes.

VI.

Éltembe valék Csímpolyás.
Most meg vagyok nyavalyás.
Itt fekszem a hideg föld ölén,
Nem vándorolok többet én,
Csupán 31 évet éltem én.

A világ legnagyobb aquáriuma Manhattan-ziget déli részén emelkedik, a kikötőre néző egyszerű kő és téglaközmű, de már 4000 élő halból álló páratlan gyűjteményt foglal magában s látogatója több mint a párizsi Louvre-é, a római Szt. Péter-templomé, naponta átlag 6000 személy, vagyis évenként több mint két millió. Az aquárium épülete eleinte a kikötő védelmére szolgált száz évvel ezelőtt, majd 1823-ban mulatóhelyül alakították át Castle Garden neve alatt s nemcsak nyilvános népgyűléseket rendeztek benne, de az akkori leghíresebb színészek és énekesek felléptének is színhelye volt. 1855-től 1890-ig a bevándorlók elhelyezésére használták, 1896-ban pedig aquáriumot csináltak belőle. Most, mint említettük, a világ legszebb gyűjteménye eleven halakból s megnyitása óta több mint 18 millió vendég látogatta. Kétszáz különböző fajta halat foglal magában a gyűjtemény, 7 nagy medencében, 94 nagy és 30 kisebb téli tartályban s 26 reservoirban. A szivattyú-rendszer naponta 300,000 gallon sós vizet és ugyanannyi friss vizet hoz forgalomba. A rendes látványosságokon kívül egy halköltető-telep is van benne, mely évenként 2 millió halat produkál. A halak gondozása képzhetetlően roppant nehéz feladat és hús ápoló folytonos munkáját követeli meg, a kiknek kötelességük a halak táplálékáról és vízeről gondoskodni s ügyelni, hogy meg ne sérüljenek vagy a paraziták támadásainak áldozatul ne essenek. Már maga az élelmezés is rendkívül nehéz probléma, mert a halak igen finnyásak és vonakodnak enni, ha a táplálék nekik meg nem felel. A teknősbékák, melyek közül némelyik 350 fontot is nyom, naponta aprított marhahúst, gilisztákat és apró halakat kapnak. A fiatal pisztrángot és lazacot vagdalt májjal és heringivadékkal kell jól tartani. A kis tengeri lovak főképp a gammarust, a tengeri fű bizonyos faja közt élő apró crustaceát szeretik, a nagy tengeri tehén pedig, megvetve minden oly kerti és mezei edelét, melyen közönséges szárazföldi névrokona táplálkozik, nagy mennyiségű sós vízi angolnát, füvet és vízi burjánt fogyaszt havonként 18 bushel füvet és 4 bushel burjánt. Azután ott van a nagy Missisippi macskahal, a mely szeptembertől áprilisig buzgón bőjtől s ezen szokása ellenére is négyévi fogsága után 20 fonttal gyarapodott s ma 60 fontot nyom. Könnyű ezekből belátni, hogy 200 különböző fajú, különböző ízlésű halnak az ellátása nem kevés gonddal jár. A közönségesebb étékfogásokra az aquáriumnak külön emberei vannak, kik bejárják a partokat hal-étek után kutatva. A rendes fogyasztás következő: puha kagylók havonként 7000 darab, tengeri giliszták 7000, bugyacs hetenként 25 véka, apró halak naponta 15 véka s azonkívül ezer és ezer apró rák, tőkehal, heringmáj és marhahús havonta 7—800 fonttal szerepel a konyhán. Az aquárium látványosságai a Bermudából hozott pazar színezetű zöld és papagályhalak. Sok ezek közül a tropikus halak közül négy évig élt az aquáriumban, egész esztendőn át a Golf-áram temperaturáján tartott sós vízben. Ezeket a példányokat a newyorki egyetem által Bermudában fenntartott biológiai megfigyelő-állomáson fogják, a hova nyarankint zoológiai hallgatók rándulnak ki tanárok vezetésével, hogy gyűjtsék az aquárium és a newyorki egyetem élettani laboratóriuma számára az e vizekben oly bőven előforduló tropikus

ritka példányokat, a milyeneket sehol másutt e világon nem találhatni. A gyűjtés munkáját azonban itt is megnehezíti a kellő fedezet anyagi hiánya, a miért újabbban vagyonos és áldozatra kész magánosokat próbálnak érdeklődésre hangolni egy állandó biológiai állomás felállítására, a mely aztán a világ minden aquáriumát képes lenne ellátni ritka halpéldányokkal.

KÉPEINKHEZ.

A Magyar Élelmiszerszállító r.-t. gyűjtő- és fagyasztó raktárházai. A Magyar Élelmiszerszállító r.-t. Budapesten a Tóth Kálmán-utcában tavaly egy óriási nagy hűtő és fagyasztó raktárházat létesített, mely megbecsülhetetlen intézmény gazdák és kereskedők részére. A hűtőház oly raktárház, melynek egyes helyiségeiben a légköri viszonyok, úgymint hőfok, nedvességi fok, feltétlenül tiszta levegő, akként szabályozhatók, hogy azokban a külön gyors romlásnak alávetett élelmicikkek és egyéb mezőgazdasági termények változatlan minőségben hosszabb ideig eltarthatók. Mai képeinken bemutatjuk az olvasónak ezt az intézményt, melynek révén lehetővé válik, hús, baromfi, vad, hal, vaj, tojás, gyümölcs, mindennemű főzeléknövénynek huzamosabb ideig való eltartása, anélkül, hogy azok súlyukban veszítenének, vagy minőségükben. Alkalmunk volt a hűtőház megismerésénél látni különböző állati termékeket, húsféléket, vadakat, szárnyast, baromfit és halat, melyek javarésze fél év óta van a hűtőházban, anélkül, hogy akár súlyából, akár minőségéből veszített volna, mert a hűtőház kamaráiban az u. n. fagyasztókban a levegő annyira le van mesterséges úton hűtve, hogy az élelmicikkek megromlását a hideg levegő megakadályozza. Annak, akit Budapestre hoz sorsa, ajánljuk a hűtőház megtekintését.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. április 8.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahús 1.24—1.44 K., helybeli borjúhús 1.08—1.16 K., sertésbűs 1.38—1.40 K., szalonna füstölt 1.28—1.40 K., szalonna, olvasztani való 1.20—1.28 K., háj 1.36—1.40 K., sertésszír 1.40—1.44 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.40—1.60 K., hazai sonka 1.80—2.— K. szalámi 3.——3.60 K.
Baromfifélék: —.—.— K., rántani való csirke 2.80—3.60 K., sütni való csirke 4.——4.20 K., kacsa, hizott 8.——10.— K., lud, hizott 14.——20.— K., pulyka, hizott —.—.— K. páronkint. Vágott hizott liba 1.40—1.60 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1.20—1.60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendők). Buza 22.60—28.60 K. Rozs 19.40 K-tól 19.80 K-ig. Árpa 13.10 K-tól 11.80 K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 15.50 —.— K. Tengeri 12.80 —.— K.
Teavaj: (centrifugált) 2.60—3.— K., főzővaj 1.80—2.20 K. kg.-ként. Tehéntúró kg.-ja 24—40 fillér.
Tojás: bácskai 73.——75.— K., erdélyi apróbb áru —.—.— K. ládánként (1440 drb). Apadt —.— K., meszes —.— K.
Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 5.——6.— K., rózsas új 6.——6.40 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-cs zsákokban zsákkal együtt —.—.— K., mm.-ként.
Liszt ára 100 kg.-ként.
Sz. 0 1 2 3 4 5 6 7
K. 33.80 32.40 32.— 31.60 31.— 30.60 29.80 28.60 —.—
Takarmányvásár. Réti széna 7.20—8.20, muhar 8.——9.— zsup-szalma 6.40—6.80, alomszalma 4.80—5.10.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

ÓRIÁSI PEKINGI KACSA és aransárga Orpingtontyúk tenyésztőjás

rendelhető

Fedák Istvánnál Keczerpálvágásán
Sárosmegye.

Arjegyzék ingyen.

1908. Hatodik évfolyam. 1908.

Egy állatkedvelő sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb baromfi- és házinyulatenyésztési **heti képes** szaklapot, a

„BAROMFITENYÉSZTÉS“-t,

mely a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő- és diszmadár-, galamb- és házinyulatenyésztési és értékesítési kérdéseket a legteljesebben felkarolja és tárgyalja.

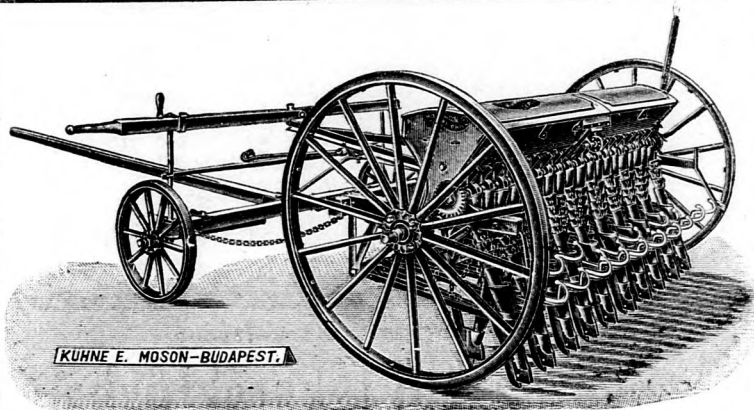
Főszerkesztő

HREBLAY EMIL

állattenyésztési felügyelő.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a „Baromfitenyésztés“-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. — Előfizetési ára: Egy évre 10 K, fél évre 5 K. A „Baromfitenyésztés“ hetenként szép képeket közöl. Levélszekrényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol. A „Baromfitenyésztés“ olcsóságával (egész évre 10 K, fél évre 5 K) a szerényebb és lelkényesebb igényeket is kielégíti. — Előfizetési pénzek e cím alatt: „Baromfitenyésztés“ szerkesztőségének, Budapest-Rákosliget, V. utca 3. sz. küldendők. Ezen heti képes szaklapot a szerkesztőség mindenkinek, aki levelezőlapon hozzá fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küldi mutatónak, mert a szerkesztő azt akarja, hogy a hűzopotló lapot minden tenyésztő megismerje. A ki a „Baromfitenyésztés“-re egy évre 10 koronával egyszerre már most előfizet, az ezen évben teljesen ingyen kapja a lapot.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

KUHNE E. MOSON-BUDAPEST.

Uj! „Econom“ műtrágyaszórók
Burgonyamivelő eszközök
Laass-féle répakapáló-gépek
OSBORNE aratógépek.

Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci-körút 57a.

Fiókraktárak: Temesvár, Debreczen.

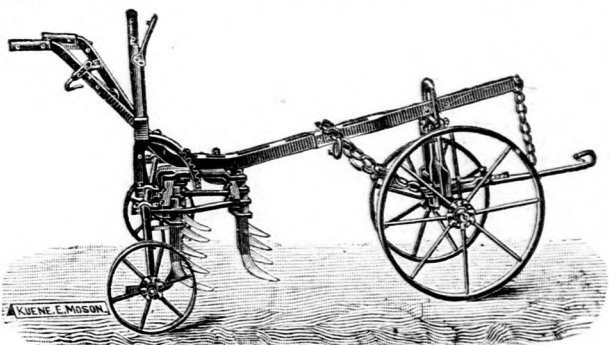
KUHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazd. gépgyárában **MOSONBAN**

elismert gondos kivitelben készülnek:

**Egy- és többvasu aczélekek
Rét- és szántóföld-boronák
Mélyítő és porhanyító eszközök**

a tavasi szántás helyettesítésére.

„**MOSONI DRILL**“ sorvetőgépek

KUHNE E. MOSON

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én
veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindenemű fel-
világosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznikografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok, hotoithogra-
fiailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszkozolhatnek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	Biztosítéki alap:	Alapít 1900.
1.970.740.— kor.	1.970.740.— kor.	1.970.740.— kor.
764.760.16 kor.	764.760.16 kor.	764.760.16 kor.
Összesen	2.735.500.16 kor.	2.735.500.16 kor.

1901. évi fölség	90.349.— kor.
1902. évi fölség	59.782.26 kor.
1903. évi fölség	109.331.73 kor.
1904. évi fölség	72.438.23 kor.
1905. évi fölség	61.739.60 kor.
1906. évi fölség	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az
ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek
és az 1901. évi fizetfelelőségi úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva
volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetfelelőségi közgyűlési határozattal tartalékba he-
lyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatéri-
tést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os
díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítot-
tak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesítet-
tek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők
közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban
készséggel szolgál az igazgatóság.

36057/X. — I. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Az Aradon építendő Állami jó zálogzatósági épület létesí-
téséhez szükséges: föld, kőműves és elhelyező, kőfaragó, szobrász,
vas, ác, tetőfedő, bádogos, asztalos, lakatos és mázoló, szoba-
festő, falkárpit, redőny, üveges, fapadozat, burkoló, asphalt, kály-
hás, légszusz vezeték, villamos jelző, vilámlámpa, villámvilágítási
vezeték, vízvezeték és csatornázási, takaréktűzhely, felvonó és
felirati táblák szállítása, illetve teljesítésére nyilvános pályázatot
hirdetek.

1. Az árlejtésben részt vehet minden szakértő iparos és vállal-
kozó, akinek üzlete gyakorlására engedélye van. — 2. Az aján-
latok az egyes munkacsoportokra külön-külön, vagy az összes
munkára együttesen is tehető, azonban az összmunka-ajánlattevők
minden kárpótlás nélkül tűrni kötelesek, hogy ajánlatuk vég-
összegének 50% áig egyes munkacsoportok ajánlatukból kivethetők
és azok más kedvezőbb ajánlattevőnek vagy ajánlattevőknek oda-
ígérhetők legyenek. — 3. A föld, kőműves és elhelyező munkára
vonatkozó ajánlatok egységárai úgy teendők, hogy azokban az
építkezési telken jelenleg álló régi épületek és tartozékok összes
bontási költségei bent foglaltassanak, a bontásból kikerült összes
építési anyagok az elfogadott ajánlattevőnek tulajdonába mennek
át, azonban az ajánlattevőnek megengedem, hogy a bontásból
kikerülő jó téglá- vagy kőanyagot az új épületre célra kijelölt
falrészeiben felhasználhassa, illetőleg azokba beépíthesse. A be-
építésre alkalmas régi téglá- vagy kőanyag mennyiségét, valamint
az ezekből létesíthető faltesteket gazdasági műszaki hivatalom
határozza, illetőleg alapítja meg. — 4. Az ajánlattevők tartoznak
egységárait s az ezek alapján kiszámított vállalati végösszeget
a díjtalanul rendelkezésükre bocsátott ajánlati költségvetési ívke-
re beírni, mely célra csakis a kibocsátott ajánlati ívek használ-
hatók fel. Az ajánlat magasztán a kibocsátott ajánlati lapon
tehető meg. — 5. Az egy koronás bélyeggel ellátott s lepecsételt
ajánlatok legkésőbb 1908. évi április hó 23-án délelőtt 11 óráig
a m. kir. gazdasági műszaki hivatalhoz (Budapest, V., Vécsey-utca
3. szám) nyújtandók be, hol a beérkezett ajánlatok ugyanazon
nap déli 12 órakor bontatnak fel. Később érkező vagy távirati
útján küldött ajánlatok figyelembe nem vétetnek. — 6. Tartoznak
az ajánlattevők az építési általános feltételek 6-ik §-ában kívánt,
az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bantpénzt, az ott körülírt
módozattal és kikötéssel halmely kir. adóhivatali vagy állampén-
tárban befizetni s a befizetési igazoló letétnyugtát az ajánlatokhoz
becsatolni. Kézpénz vagy értékpapíros az ajánlatokhoz nem csatol-
ható. — 7. Fentartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok
közül szabadon választhassak, esetleg egyik vagy másik munkát
teljesen visszavonhassam, esetleg az ajánlatoktól el is tekinthessek.
— 8. Az építésre vonatkozó általános és részletes építési feltéte-
lek, a szerződéstervezet, valamint az erdelti és jóváhagyott terv-
művet gazdasági műszaki hivatalomban (Budapest, V., Vécsey-
utca 3. szám) és az aradi m. kir. állami jószágigazgatóságnál
a hivatalos órák alatt betekintheők s az ajánlati költségvetési ív-
k, valamint az ajánlati lapok mindkét helyen a hivatalos órák alatt
kivehetők. — 9. Az ajánlatokhoz építési és felszerelési anyag-
minak csatolandók. — 10. Az épület az évi október hó 30-ig te-
jesen és tökéletesen betetőzendő és 1909. évi június hó 30-án ren-
deli tésének átadandó. — 11. Az építési telek a Széchenyi- és a
Ferdinánd-utca sarkán levő volt Takácsy-féle telek.

Badapes', 1908. évi március hó 30-án.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmívelés-
ügyi ministerium által 600 koronás első díjjal
kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körút 7. sz.